

Weervoorspellers

Na het verschijnen van de mens op de aarde heeft hij altijd de behoefte gehad om het weer te kunnen voorspellen. Heel lang was hij daarvoor aangewezen op het interpreteren van verschijnselen in de natuur, die mogelijke aanwijzingen gaven. Heel vroeger waren er geen barometers. Meteorologische instituten, laat staan computers en satellieten, waren er evenmin. Die kunnen van tevoren aangeven dat weerveranderingen op til zijn, of het mogelijk gaat regenen en met hulp van satellieten zelfs waar dit zou kunnen gebeuren.

In de volksweerkunde speelden vogels bij het aankondigen van regen een belangrijke rol. Zo zijn er nogal wat vogelsoorten waar in een of meer bijnamen het woord regen voorkomt. Dat zijn Roodkeelduiker (regengans), Goudplevier (goudregenfluit), Wulp (regenmaker), en Wielewaal (regenvogel). De komst van weersveranderingen zou uit hun gedrag, en ook dat van andere soorten afgeleid kunnen worden. Wanneer Merels overdag begonnen te zingen, meende men dat er regen op til was. Op het platteland werd hij daarom ook wel regentuter genoemd, of regenroeper, -fluit, en -schreeuwer. Als de Grote Lijsters overdag hun lied aanhieven zou dat ook een teken voor regen zijn geweest. Vreemd is dat zij ook de bijnaam 'stormkip' hadden. Bij de neef van de Wulp - de Regenwulp - is het verleidelijk verband te leggen tussen de naam en de boodschapper voor het aankondigen van regen. Een heel vreemde relatie is die tussen het verschijnen van Roodborstjes en regen. In een oude almanak wordt beweerd dat er bij hun komst regen zou gaan vallen. Zelfs roepende Koekoeken zouden op naderende regen duiden.

In de volksmond luidt een van de vele weerspreuken over de associatie met regen van deze groep vogels: 'Vliegen de zwaluwen hoog, dan wordt het weer mooi en droog'. Die gezegden zijn er ook voor specht, leeuwerik, en Vink.

De vraag is of vogels een bepaald gedrag gaan vertonen bij de nadering van regen. Een daling van de luchtdruk kan hiervoor een aanwijzing zijn. 's Zomers komt het wel voor dat geregeld groepjes Regenwulpen roepend komen overvliegen, en enige tijd erna, soms pas de volgende dag of later, een regenfront arriveert. Toeval, of een reactie op het omslaan van het weer.

Een verschijnsel dat iedereen kan waarnemen is, dat zwaluwen, om het even welke soort, laag gaan vliegen om op insecten te kunnen jagen. Dit zou een sein zijn voor het naderen van een lagedrukgebied met daarbij optredende regen. Bij harde wind echter vliegen zij ook laag en foerageren zij in de luwte van allerlei objecten. Zo zijn er nog wel meer kanttekeningen te plaatsen bij bepaalde gedragingen die worden uitgelegd als een regenvoorspelling. Geloven is vertrouwen in de waarheid van beweringen van anderen. Oorzakelijke verbanden tussen gedragingen van vogels en weerveranderingen zijn moeilijk aan te tonen.

Penlijster